

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 „
Egész évre	8 „
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szemléi részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyitltéri közlemények árszabály szerint számíttatnak.

A telepítésről.

A jövő évi állami költségvetést dr. Wekerle Sándor miniszterelnök f. hó 22-én az országgyűlés elé terjesztette. A t. Ház lelkes helyesléssel, az ország örömmel vette tudomásul, hogy már a jövő évi budgetbe 10 millió kor. vétetett fel telepítésre s a telepítési törvény legrövidebb idő alatt a Ház elé terjesztetik, ami annál örvedetesebb, mert a kormánytervezet szerint a 10 millió csak első részletét képezi a telepítési akcióra fordítandó összegnek, mely 10 éven át fog évenként a költségvetésbe beillesztetni s így 100 milliót tesz ki.

Szociális és különösen helyi szempontokból időszerű, hogy a kormány telepítési akciójával foglalkozunk.

Két évtized óta sujtja az országot a kivándorlásnak nemzetpusztító, sorvasztó csapása. Teljes érzéketlenséggel tűrtük, ugyszólván tétlenül néztük, hogy a becsületes munkásnép vándorbotot ragad s itt hagyja azt a földet, melyben őseinek porai nyugosznak s míg százezrek a honatalanság kálváriáját járták s idegenben egy tanynán laktak a nyomorral, az alatt idegenből, Romániából, Oroszországból ide települtek százezerrel olyanok, kik tőlünk teljesen idegenek, akik a nemzeti erőt nem gyarapítják, érzésben és gondolkodásban a magyar nemzettel összeforrt nem törekszenek.

Ebben a nemzetpusztító folyamatban legfőbb az történt, hogy gondoskodtunk magyar véreink Amerikába szállításának megkönnyítéséről s türtük a kivándorlási ügyökök hallatlan visszaéléseit s részvétlenül tudomást vettünk arról a nyomorról, amely boldogulás helyett véreinknek osztályrészeül jutott. (Második cikkünkben ennek részletes ismertetésével foglalkozunk.)

A kormány, a törvényhozás hozzáállt a mentés nagy munkájához, a magyar nép bajának orvoslásához, de ez magában nem elég, hanem a hivatott egyéb tényezőknek is céltudatos tevékenységgel kell több irányú működést kifejtetni, hogy mindenik sajnón vérző sebnak gyógyító balzsamát megtalálják.

A kormány- a törvényhozás akciójának célja idegenbe szakadt véreink visszatelepítési és a kivándorlás révén szenvedett nemzeti vérvesztés megakadályozása örömmel tölti el minden hazafi lelkét, ez a nemes gondoskodás. Bukovinában sok ezer székely él, akik századokon át, a beolvasztási törekvés dacára megtartották szokásaikat, megőrizték nyelvüket s a fajukhoz való ragaszkodást. Romániába az erdélyi vármegyéből folyton tart a székely kivándorlás. Mily nagy szükség van arra, hogy azok visszajöjjenek, hogy az idegenbe vágyó magyaroknak itthon biztosítva legyen a munkaalkalom, a megélhetés. A nemzeti erőnek milyen megbecsülhetetlen növekedése lesz az, ha a telepítési akció az érintett

célt biztosítja. Amihez — a szükséges anyagi eszközök megléven — kétség sem fér.

Igaz, hogy első sorban az az érdek, hogy a székelység minél tömörebben azon a helyen találjon boldogulást, a melyhez oly hosszú idő dicsó emlékei kötik, s amelyen oly fényesen töltötte be faj- és nemzetvédő hivatását. De ha bármily okokból, a nép gyorsabb elszaporodása folytán egyesek más vidéken kívánnak megtelepülni, módot kell adni hogy ezt a helyet ne idegen földön, de saját hazájukban találják fel. Ismeretes a székely faj szívóssága, s az eddigi székely telepes- községek is bevehetetlen erősségei a nemzeti érdekeknek.

És az ország más részéből is, ahol a népesség kisebb-nagyobb rajt képes elbocsátani más vidékek magyarságának megerősítésére, a telepítések okszerű keresztülvitelével álljuk utját a kivándorlásnak.

A kormány telepítési munkája minket közvetlenül érdekel, amenyiben itt van a Zsilvölgyben munkaalkalom; biztosítva van sokezer dolgozó kar munkabére s hogy az ide települők nincsenek a megélhetés kényszerűsége által a koldustarisznyára és vándorbotra utalva.

Az a körülmény, hogy a telepítésre felvett 10-12 milliót ennyire előirányzott 100 millió korona a földmívelési tárcába van beillesztve, arra enged következtetni, hogy a földmívelő nép telepítése van tervbe véve.

„PETROZSÉNY és VIDÉKE” TÁRCAJA.

Kóborlásom.

Irta: Bordan István.

Tizenhét nap botorkálás után az etomologiailag meddő, váltakozva fossilmész és durva homokból álló »Korpas«-szon, Cyprus sziget keleti nyulványának e végtelen kopár hegláncolatán Agios Theodoros bucsu-helyre értem.

A ronda, falunak csufolt 25 ház és egy templom tömkelegből álló helység ugyan még a »Korpas« felszigethez tartozik, de már némi vegetációt találni benne és ivó vize van, így nem olyan ijesztő mint a felsziget többi része. (Az ivóvíz hiánya sehol sem érezhető annyira, mint itt az egész hosszában kétoldalt tengernyalta kopár hegységen.)

Este lévén a falu »pápás«-ánál szálltam meg. Mint rendesen, a pap és hozzátartozóinak vendégszeretete ellen kifogást nem tehettem; szegényes vacsorájukat megosztottak velem és pihenőhelyet csináltak. Ez a pihenőhely, illetve az ezen töltött éjszaka emlékezetemben fog maradni a míg élek.

Valóságos entomologiai gyűlést találtam: az éjjeli nyugtalanítók minden fajtájából volt itt milliószámra.

Minden fáradságom mellett olyan vig legény voltam egész éjjel, hogyha történetesen »krevatim«*) — melyre háziasszonyom reafogta, hogy »epszilomen«**) — a földre nincsen vetve, szétáncolom — kinos fektemben.

*) Krevati = ágy.

**) Epszilomen = megbóháltam.

Mint a bolond a cserebogárnak, úgy örültem, mikor végre pirkadni kezdett. Nem is vártam be a háziak felkeltét, vízzel ellátva magamat tovább mentem egy házhoz, nehogy a nappali »eudomák«-kal is kelljen ismeret-séget kötni.

A hőség májusban már kiállhatatlan. Ezért sietnem kellett a türethetőbb reggeli melegben továbbra jutni. A »Messagoria«*) a cyprusi alföld felé tartván — tölem oldalt — több helyen lángkéveket láttam emelkedni, melyek körül fehérnépek sürgölődtek. Egy helyen ilyen égő máglya éppen utamba esvén nevetnem kellett azoknak a gimnasztikai gyakorlatokon, melyekkel mintegy 30 görög szépség (?) a tüzet hol körüláncolta, hol meg át-át ugrotta, miközben valamennyi korusban azt énekelte:

Psziloi, psziloi figete
Ke korgoi efigete,
Ke agios Joanisz erchele.

Mi magyar nyelven azt teszi, hogy:

Bolhák, bolhák fússatok,
Poloskák ti utánuk
Mert szent Jánosunk jön.

Nálunk a román polgártársak feleségei és leányai szt. János napján az apró nyugtalanítókat »in barba Domnului Párinte« szoktak jelképileg meneszteni.

A görög háziasszonyok »Zacherl«-jával, szt. Jánossal szokták a bolhákat és poloskákat ijesztetni, de hogy a szunyogokat, az óriási csótány, a tarantillát, skorpiót, miriad hangyát, miből az ugynevezett uri házakban is nagy mennyiséget találni, mivel ijesztik, több izbeni és hosszabb ideig való ott tartózkodásom alatt nem sikerült megtudnom.

*) Hegyköz.

Napszurástól tartva kelet felé irányítottam taposóimat s elvére a tenger partját ezt követtem dél felé.

Utamba esett a régi Salamis, melynek romjaiból még ma is kimered egy régi, Aphroditének szentelt, majdnem ép templom, melybe a monda szerint Lusignan Katalin a későbbi szent, elevenen eltemetve lett.

Famagustat 365 templom romjaival érintve, nyugot felé tértem, hogy Kuhlha-Ovgoro-Ormidán át főhadi szállásomat, Larnacat a régiek Kytroi-et elérhessem, ámde odáig még 45 klm. ut volt előtem és a nap már nagyon lent, járt e helyen pedig legkevésbé volt tanácsos éjjel botorkálni, lévén a földterület rostához hasonlóan tele régi cisztornokkal s ha történetesen valamelyiknek fenekével megismerkedtem volna, kuruttyolhattam volna itéletnapig is mert erre ember nem szokott járni, tehát mentésről álmodni sem lett volna szabad.

Ezért s mert a nap már nyugodni tért és akkor a sötétben bűröm még inkább veszélyben forog, elhatároztam egy kinalkozott nagyobb lyukközön letelepedni és az éjjelt ott töltöni.

Már éppen szerény vacsorámhoz akartam fogni, amikor mintegy kilométernyi távolságban egy lángcsóvát vettem észre s nemsokára az ismert cyprusi pásztornót, a sta-xend-t hallottam furulyázni.

Hogy egyedül ne kelljen az éjjelt e helyen töltöni, becsomagoltam szózott olajbogyóimat és cyprusi turómat s néha négykézláb, de mindig tapogatózva a pásztortűz felé törekedtem jutni, ami jó háromnegyed órai fáradság után végre sikerült. — Kiertem a cisterna labirintból.

Mint jól sejtettem, leendő hálótársam egy görög pástor volt, ki mintegy 200 drb. zsirosfarku juhok mondhatott magának, juhait legelés végett hozta ide alig két

Igaz, hogy a földmivelés képezi országunk lakosságának főfoglalkozását, de a nemzet fejlődésének, haladásának a közgazdasági élet felvirágzásának főfeltétele, hogy az ipar, kereskedelem s egyéb foglalkozási ágak hasonló támogatásban részesüljenek. És ennek az elvnek érvényesülni kell a telepítési akciónál is.

A zsilyölgyi nagy iparvállalatoknál, — különösen a köszénbánya üzemeknél — több ezer székely munkás dolgozik, akiknek itt nagy része otthonra talál. És még nagyon is érezhető itt a munkás kézhányra.

Igaz, hogy az itt üzemelő foglalkozások nem tartoznak a szoros értelemben vett mezői munka körébe, de többnyire olyanok, amelyek a földművesek által is gyakorolhatók. A köszénbányákban is hány olyan derék székely munkás dolgozik, aki az eke mellett nőtt fel, vagy akinek gyermekeiből kitűnő bányászokat lehetne nevelni.

A Salgó-Tarjáni köszénbánya részv.-társ. évi termelése a Zsilyölgyben máris 15 millió métermázsa s üzemét folyton nagy arányokban fejleszti, a Kincstár itteni bányáüzemét évi 10 millió mm. széntermelésre rendezi be — egyelőre.

Hány ezer dolgos kéz munkájára van még itt szükség. Mennyi család idetelepítését teszi csak az említett két nagyiparvállalat üzeme szükségessé. És ha a kormány a telepítésre előirányzott 100 millió koronának aránylag csekély részét a zsilyölgyi telepítésre fordítja, nemzetgazdasági és szociális érdekét s azt a hazafias célt mozdítja elő, amelyre tényleg elő van irányozva.

A kivándorlók nyomora.

Sok, nagyon sok embernek az a megrögzött eszméje, hogy Amerika tejjel-mézrel folyó Kánaán, ahol fáradság és munka nélkül lehet garmadába gyűjteni a tömegtelen sok dollárt, ahol virágzik az egyéni szabadság s minden lépést busásan megfizetnek.

Mennyire csodálódik, aki ezt hiszi . . .

Hallgassunk csak meg egy Amerikából visszajött magyar munkást, az majd elfogja mondani, hogy Amerika nem az a képzelte Eldorádó; hogy ott véres verejtéket kell hullatni minden keserves fillérért.

A bányákban, gépgyárakban, köfőjőkben a halál ezer meg ezerféle neme leselkedik az ott dolgozó munk

órával előbb. Mint az általában sokasos hangosan «kupaszte»-val kínál meg, aztán közösen vacsoráltunk.

Vacsoraközben a földmivelésre tereltetvén a szó azt kérdeztem «házigazdámól», hogy a televényes jó földdel miért bálnak olyan mostohán, hiszen a föld jobb kezelése mellett ki lenne zárva, hogy a buza olyan kimondhatatlanul ritkán keljen, most alig csirázik 8—10 százaléka a bevetett magnak. Mire beszédes házigazdám azzal védekezett, hogy nem a mostoha kezelés, hanem a török az oka annak, hogy silány buzatermés, hajdan híres volt Cyprus buzájáról de annak már most vége.

Kétkedő tekintetemet látva, nem késett szavát magyarázni.

— Hajdan — mondta — Cypruson annyi buza termett, hogy Egyiptomba is vittek hajóink. Szükséget soha sem ismertünk, de reánk tört a török és vége lett a gazdaságunknak. Hiába volt minden munkánk, buzánk silány, ritka maradt. Ez az Ur akarata és ebbe bele kell törödnünk.

Mikor még bő termésünk volt, a sziget paradicsomhoz hasonlított, ide járt az Isten fáradalmait kipihenni. Mézet, narancsot, fügét evett cyprusi kenyérrel. Szívesen jött ide, mert mi mindig arany és ezüst pénzeket áldoztunk, az Ur házáit bőven láttuk el mindennel — így háláltuk az Ur jószágát.

Megváltozott minden mikor a török Famagusztánál reánk tört és a szigetet elfoglalta.

Arról az irtozatos vérfürdőről nem lévén értesítve az Isten, egy alkalommal ismét lejött kedvenc sétahelyére

kásra. Egy percig sincs biztonságban az élete. Nézzünk csak végig a visszavándorlók szomorú, elcsüggedt csapatán s egy futó tekintet borzalmas képet fog elénk tárni.

Csonkán, bénán, — ki kéz, ki láb nélkül — testben-lélekben beteg, elcsüggedve, reményvesztetten áll előttünk legnagyobb részük, keserű könnyekkel szemében átkozva azt a pillanatot, amelyben búcsút mondott ősi honának.

Ámha ami népünk a maga jószántából nem is menne el a messze tengerentúlra új hazát keresni az az amerikaiak gondoskodnak arról, hogy enfiaink minél nagyobb tömegben vándoroljanak ki.

A csábító ügynökök egész serege lepi el hazánkat, kecsegtető ígéretekkel, mézes-mázos szavakkal megtesztik az amúgy is hiszékeny magyar népet s az felülve az igaznak látszó ajánlatoknak, tömegesen hagyja el Magyarországot.

Talán az első pillanatban eszébe se jut, hogy voltaképpen számolni kellene a körülményekkel s talán jó lenne egy kissé érdeklődni afelől, hogy valóban igaz-e mindaz, amit a kivándorlásra csábító ügynökök összevissza ígérnek.

Hogy mennyire nem igazak a fényes, kecsegtető ígéretek, arról — azt hisszük — sokaknak volt már alkalmuk meggyőződni.

A kivándorlók legnagyobb részére a vélt busás kereset helyett legtöbbször éhség, nyomor, szenvedés vár s legtöbbjüknek még annyi pénze sincs, hogy mikor már megelégedve a nyomorúság kínzó érzetét, szívesen búcsút mondana Amerikának, akkor a konzulátus ingyen-utlevélre kell támaszkodnia.

Szomorú dolog ez nagyon!

És most — mint egy new-yorki távirat jelenti — nemsokára ismét itt lesznek az amerikai ügynökök, hogy a pensylvániai köszénbányákban — melyekbe, miután oda csupán az éhhaláltól megmentő, nyomorúságos bérfizetésük miatt nem kapnak munkást — ötezer magyar munkást exportálnak. Ezek a bányák valóságos pokolra küldik rabszolgáikat, akikre fojtogató és tüzes veszedelem ölködik a föld alatt.

Vigyázzunk! Ne üljünk fel a csábító ügynökök kecsegtető ígéréteinek, mert szomorúan fogunk meggyőződni arról, hogy keservesen kell megszolgálni minden apró fillért.

Az «Ausztro-Amerikana» hajóstársaság Argentína gőzöse a minap mintegy 150 magyart hozott vissza amerikából a trieszti kikötőbe, akik most érkeztek vasúton Fiuméba s folytatták útjukat hazafelé. A sápadt kiéhezett emberek, akiknek nagyjából egy new-yorki konzulátus költségén jött haza, leírhatatlan nyomorról beszélnek. Elpanaszolják, hogy az ügynökök rábeszélésére vándoroltak ki s boldogok, hogy bár elgyötörve is a hazába visszatérhettek. Legyen ezek szánandó esete intő példa azoknak, akik a kivándorlásra gondolnak is.

fáradalmait kipihenni. Ellátogatott az olajfák között elterült buzaföldekre.

Séta közben, mert a nap hevesen tüzelt szomjas lett. Hogy szomját oltsa felkereste a jól ismert forrásokat, ámde ezek mind kölapokkal elzárva voltak, a régi ismerőseit sem találta, kik gyümölcsessel kínálják meg ezélt. Végre találkozott egy narancsvirágot áruló törökkel, ki azonban előbb «pára»-t követelt az üdítő italért. Hogy szomját olthassa, zsebébe nyult a jó Isten, de nem volt egy «dékáz» sem; a menyországból való távozásakor az utóbb kapott török pénzekből vett magához s ezeket a lencsenagyságu érmekeket sétaközben elvesztette. A török könyörtelen maradt és így nem maradt más hátra — ha szomját oltani akarta — mint keresni az elvesztett pénzt.

Alig indult az Isten a pénzt keresni, de hiábavaló dolognak bizonyult, a sürű buzában az apró török pénzt nem találhatta meg és így kénytelen volt az Ur szomján az égre menni.

Akkor elátkozta a jó Isten ami buzaföldünket és azóta olyan ritka ami buzánk, hogy még a mákszemet is meg lehet találni. Azóta nem is jött le közénk az Ur. Megtanultuk mi az éhség, nincsen sem kenyérünk, sem vízünk.

Ilyen és hasonló fatalizmust sejtető, alapjában véve nem egyéb, mint a restséget palástoló jelenséggel lépten-nyomon találkozunk Cypruson.

KÜLÖNFÉLÉK:

— Az erdélyi ref. püspök kenessei Kenessey Béla, miként már jeleztük, kíséretével szombaton, október hó 3-án d. e. 10 órakor érkezik Piski felől Petrozsénybe. Kíséretéhez fognak csatlakozni a vármegyéből Jancsó Albert hunyadmegyei esperes hátszegi-, Kiss Mózes egyh. főszámvevő m.-németi, — és Juhász Izidor egyh. főjegyző piskii ref. papok. Krividiánál a járás nevében Janza Vazul főszolgabíró, a petrozsényi vasúti állomásnál a község nevében Hacker Márton közs. bíró és a ref. hívek nevében Kósa Mihály ref. pap fogják üdvözölni. A bányatársulati zenekar indulója mellett az egyházkormányzó kíséretével kocsikon a ref. paplakáshoz vonul s 11 órakor fogadja a tisztelgéseket, délután egyházvizsgálatot tart s hivatalos látogatásokat tesz. Este 8 órakor a magas vendég tiszteletére társasvacsora lesz a Wagner szálloda nagytermében. Egy. teríték 5 kor. Okt. 4-én d. e. 9 órakor a helybeli ref. templomban tartandó isteni tisztelet után kocsikon indulás Vulkánba s ünnepélyes fogadás után isteni tisztelet s ezután a tisztelgések és ebéd lesz. Délután kocsikon Lupényba megy a püspök kíséretével s az állami iskolában tartandó isteni tisztelet után fogadja a tisztelgéseket, majd az egyházi vizsgálat után hivatalos látogatásokat tesz s este tiszteletére vacsorát ad a bányatársulat. Felkéri a fogadást, az ünnepélyt rendező bizottság a közönséget, hogy a magas vendéghez s a közönséghez méltó fogadtatásnál felekezeti különbség nélkül részt venni, házaikat zászlókkal díszíteni s ezzel is bizonyosságot tenni szíveskedjék a felekezetek közötti békés, szeretetteljes együttélésről.

— Esküvő. Friedenliebi Fritz Károly bányamérnök f. hó 26-án Petrozsényben tartotta esküvőjét Rudolf Hildegard urleánnyal, Rudolf József itteni bányatársulati bányagondnok és neje született Pfeiffer Mária urasszony kedves leányával.

— 5669. Tegnap kezdődött az izraeliták időszámítása szerinti ünnep, vagyis a világteremtése óta 5669-ik esztendő. Boldog újévet kívánunk izr. polgártársainknak.

— A petrozsényi állami főgimnázium átadása. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak f. évi 106890 sz. a. kelt rendelete alapján Strömpl János min. számtanácsos az átvételi eljárásból kiküldetvén, Petrozsény nagyközség képviselőtében Nagy Miklós közs. közgyám, az intézeti igazgató és az illető szertárőrök jelenlétében az egyes szakleltárakban felsorolt ingó tárgyakat, butor és tanszerbeli felszereléseket megtekintvén az intézetben talált összes ingó vagyont megállapította. E szerint: I. a butorzatnál 634 drb. 9017 K. 60 f., II. a természetrajzi szertárban 2499 drb. 3446 K. 78 f., III. a természettani szertárban 249 drb. 5772 K. 29 f., IV. a vegytani szertárban 156 drb. 411 K. 18 f., V. a rajzszeretárban 101 drb. 715 K. 45 f., VI. a tornaszertárban 302 K. 1677 K. 38 f., VII. a földrajzi szertárban 57 drb. 766 K., VIII. a történelmi szertárban 53 drb. 423 K. 20 f., IX. a zeneszeretárban 213 drb. 949 K. 80 f., X. az éremgyűjteményben 259 drb. 111 K. 83 f., XI. a tanári könyvtárban 3740 drb. 13762 K. 33 f. és XII. az ifjúsági könyvtárban 676 drb. 1587 K. 50 f. összesen 8930 drb. 38641 K. 34 fillér értékű ingó vagyont Petrozsény nagyközség az állam tulajdonába átadott és azt az államkincstár átvette s ugyanezen ingó vagyont továbbra is Priváry Géza igazgató kezelésére és őrzetére bízta. Ezenkívül átadta a község a mintegy 100.000 korona értékű épületet s a pénzügyi kincstár által a középiskola céljára adományozott telket. És ezzel az annyi küzdelemmel, a község megfizetett anyagi hozzájárulásával főgimnáziummá fejlesztett tanintézet az állam tulajdonába és kezelésébe menvén, a község megszabadult az erejét felülmúló áldozat meghozatalának kötelességétől és a tanintézet fennállása s fejlődése biztosítva van.

— Az állam szénbányászatának köréből. A kormánynak szénbányavásárlásai után serényen megindították a munkálatokat, hogy az új bányákból mihamarabb költséget nyerhessenek az állami szükségletek fedezésére. E célból a közlekedést is biztosítani kívánja az állam, hogy a bányákhoz könnyű szerrel lehessen hozzájutni. A petrozsényi köszénbányákhoz vezető petrozsény-lupényi vasútnak állami birtokba való átvétele tárgyában már meg is indították a tárgyalásokat. Ugyancsak a borsodi szénbányák körül is végeznek nagyobb munkálatokat, hogy az állami vasműveknek Diósgyőrről könnyű szerrel tudjanak szén szállítani, miáltal nagyot segítenek az állami vasművek szénellátásánál, mert az

utóbbiak állandóan szénhiánnyal küzdöttek. A nagybányai szénbányák, melyek eddig évente 150000 q-t adtak, új gépekkel és szállítási berendezésekkel felszerelve, most már az előbbi termelésnek háromszorosát fogják szolgáltatni. Ennek a bányának a termelése jórészt a diósgyőri állami vasműveknek jut osztályrészül és tekintettel annak elegendő közelségére, ez lesz a legolcsóbb szén, amelyet az állam saját kezelésben termel és hasznosít. Miután a szén minősége is elég jó, közelebb kísérleteket fognak tenni, hogy a budapesti állami gépgyár szénszükségletét is e szénből fedezhessék. Ez által az állami gépgyárak is megszűnnek külföldi szén vásárolni, ha a kísérletek be fognak válni. Az eddigi állami széntermelés mennyisége jelentékeny emelkedést mutat a tavalyi termeléssel szemben.

— **Az ipari foglalkozást űző nők éjjeli munkája.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a törvényhozás elé terjesztette azt a törvényjavaslatot, amellyel az ipari foglalkozást űző nők éjjeli munkájának tilalma iránt Bernben 1906. évi szeptember hó 26-án kötött nemzetközi egyezményt törvényerőre emeli. Az egyezmény szerint az összes nők korszaklónsága nélkül tiltatnak az éjjeli ipari munkától. Az egyezmény mindazokra az ipari foglalkozásokra kiterjed, ahol tíznél több munkást és munkásnőt foglalkoztatnak. Ide kell érteni a bányákat és kőbányákat, valamint az anyaggyártással és feldolgozással foglalkozó iparműveket, az utóbbiakra vonatkozólag a belföldi törvényhozás fogja a határt — egyrészt az ipar, másrészt a földművelés és kereskedelem közt — megállapítani.

— **A vidéki pénzintézetek s a külföldi tőke.** A fővárosi pénzintézetek által megalakított kartel, amelynek működését a vidéki pénzintézetek érzik leginkább, többek között olyan feltételeket állapított meg, amelyek a vidéki pénzintézetek eddig sem tűrték szó nélkül s valószínű, hogy ezután sem fognak tűrni. Jelestül a vizsgálóval foglalkozó iparműveket, az utóbbiakra vonatkozólag a belföldi törvényhozás fogja a határt — egyrészt az ipar, másrészt a földművelés és kereskedelem közt — megállapítani.

A fővárosi pénzintézetek által megalakított kartel, amelynek működését a vidéki pénzintézetek érzik leginkább, többek között olyan feltételeket állapított meg, amelyek a vidéki pénzintézetek eddig sem tűrték szó nélkül s valószínű, hogy ezután sem fognak tűrni. Jelestül a vizsgálóval foglalkozó iparműveket, az utóbbiakra vonatkozólag a belföldi törvényhozás fogja a határt — egyrészt az ipar, másrészt a földművelés és kereskedelem közt — megállapítani.

A fővárosi pénzintézetek által megalakított kartel, amelynek működését a vidéki pénzintézetek érzik leginkább, többek között olyan feltételeket állapított meg, amelyek a vidéki pénzintézetek eddig sem tűrték szó nélkül s valószínű, hogy ezután sem fognak tűrni. Jelestül a vizsgálóval foglalkozó iparműveket, az utóbbiakra vonatkozólag a belföldi törvényhozás fogja a határt — egyrészt az ipar, másrészt a földművelés és kereskedelem közt — megállapítani.

zetek erőteljes ellentállása folytán a budapesti és bécsi pénzintézetek által kötött bankkartel f. hó 24-én megszűnt, ami bizonyára a pénzügyi viszonyok kedvezőbb kialakulásához fog az országban vezetni.

— **Köszén Csorba falu közelében.** Csorba falu környékén köszénfejeket akadtak és társaság alakult feltáráskukra. A kutató és mélyfúró munkálatok folyamatban vannak. Azt hiszik, hogy a fejeket, csapásokban Felső- és Alsószépfalvára is átnyulnak.

— **Nagytoronya közelében legközelebb köszénre** kutató mélyfúrást indított meg a Salgótarjáni köszénbánya Részvénytársaság.

— **Garázda medvék.** Vármegyénkben a Gropán nevezetű havason már hónapok óta a pásztorok réme két hatalmas barna medve. A nyájakban és csordákban már többször tetemes kárt tettek és ezért a pásztorok éberebben őrizték a rájuk bízott jószágot. A napokban ismét megjelentek a hatalmas állat és mire megjelenésüket észrevették, egy ökröt pusztítottak el. A pásztorok nyomában lövöldözni kezdtek a medvéket azonban — melyek elmenekültek, nem találták. Ugy halljuk, a veszedelmes két állat kézrekerítésére közelebb hajtóvadászatot fognak rendezni.

— **Garázdalkodó olasz.** Alsóbarbatyénben Maderspach Viktor munkásai közül egy Columbo Daniló nevű olasz berugott s részegen szóváltásba elegedett Marionni Eugen raktárossal, akit egy kis szóharc után leszurt. A jajveszékelt raktárosnak segítségére sietett nőtestvére, Marionni Jozefa, akit a dühöngő Columbo hátba szurt. S talán több áldozata is lett volna a megvadult embernek, ha munkástársai le nem fogják s ártalmatlanná nem teszik, Marionni Eugen meghalt, a nővére haldoklik.

— **A világ legnagyobb drágaköve.** A Cullinan-gyémántot, melyet a délafrikai búrok ajándékoztak az angol királynak, tudvalevőleg ketté vágják az angol korona és a kormánypálca számára. A kisebb darabnak csiszolásával Rotterdamban a közelmult napokban elkészültek és még ez a kisebb is a világnak legnagyobb drágaköve.

— **Kellemesen** vagyunk meglepve, hogy a Párisi nagy áruház rövid idő alatt mily népszerűsége tett szert. Ez annak tudható be, hogy elsőrendű árukat tart raktáron, melyek szolid árban lesznek aladásra bocsátva. Az előzetes kiszolgálás, melyben a vevőkönoságot részesítik, nagyban előnyére válik. Kérjük a bevásárlási bont, melyre 20 kor. vásárlás után egy életnagyságu képet kapunk, csupán a keretért 3 kor. fizetendő.

9953—908. polg. szám.

Hirdetmény.

A dévai kir. törvényszék mint birtokbiróság közhírré teszi, hogy a kir. kincstárnak dr. Rosenberg Ignác elleni kártalanítási ügyében a tárgyalásra határnapul 1908. október hó 11-ik napjának d. e. 8 óráját Petrozsényi községhezához kitézte azzal, hogy az elmaradás miatt igazolásnak nincs helye s az elmaradás az érdemi határozat hozatalát nem gátolja.

A kir. törvényszék.

Déva, 1908. évi szeptember hó 18 napján.

Weress József

elnök h.

Miklé János,

1—3 jegyző.

849—1908. sz. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbíróságnak 1908. évi Sp. I. 1030/2. számú végzése következtében Dr. Meller Mór budapesti ügyvéd által képviselt Skaba és Plökl budapesti cég és Majereck Vilhelm krakói kereskedő végrehajtató javára Nemes János petrozsényi lakos végrehajtást szenvedett ellen 70 kor. 16 fill. s jár. erejéig 1908. évi augusztus hó 8. napján fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 805 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: pénzes szekrény és szobabútorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróság 1908. V. 1268/3. számú kiküldött végzése folytán 70 kor. 16 fillér tőkekövetelés, ennek 1908. évi január hó 1 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 32 kor. 16 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig és 35 korona tőke ennek 1908. május hó 1-től járó 6% kamatai és eddig összesen 11 kor. 71 fillér erejéig Petrozsényi községben végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközésére 1908. évi október hó 2. napjának d. e. 1/2-11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nem nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Puj, 1908. szeptember 7-ik napján.

Bíró János

kir. bír. végrehajtó.

Sz. 6935. — 1908.

Faeladási hirdetmény.

A petrillai községi népiskola a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi Miniszter Urnak 1907. évi március hó 24-én kelt 25308/I. A. 2. 1907. számú engedélyével a Petrilla község határában fekvő erdejében kijelölt 112. kat. hold területen található és 8576 m³ fenyőhaszonfára és 8326 m³ 10418 üm³ bükk tűzifára megbecsült faállományt folyó 1908. évi október hó 20. d. e. 9 órakor Petrilla községhezához tartandó szó és írásbeli árverésen el fogja adni.

Kiküldési ár 55000 korona.

Bánatpénz 5500 korona.

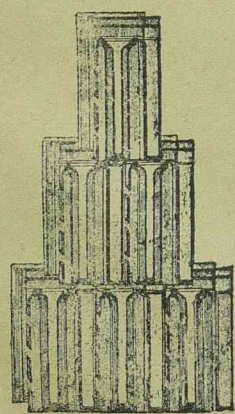
Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Petrilla község előjáróságánál, a petrozsényi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Petrozsény, 1908. év szeptember hó 19.

Janza Vazul,

j. főszolgabíró.

Nagykikindai gyármány.
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserép 272. szám.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

= = = = NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA. = = = =

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szak-
mában Ausztria-Magyarországon a - - - - -

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

= = NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN. = =

Alapítotott 1864.-ben — Legelőkelőbb referenciák. — Alapítotott 1864.-ben.

50 millió évi gyártás

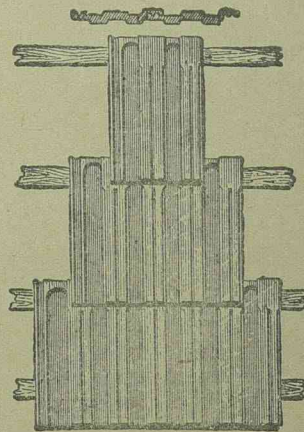
a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserépekből

VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserépek.

Legolcsóbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bármentve.

Zsombolyai gyármány.
Szab. bizt. préselt átfedőcserép 253. sz

Első petrozsényi
könyvnyomda és
könyvkötészet

Papir-, rajz-
és
könyvkereskedés.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen tisztelt nagyérdmü közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **könyv- és papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek, imakönyvek, albumok** stb. nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, a társadalmi életnyilvánulás követelményeit kielégítendő hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével a hazafias célt szolgáljak. A kezdeti nehézségeivel küzdve, anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmesszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek a haladás, a fejlődés kívánalmainak kielégítését szem előtt tartva **KÖNYVKÖTÉSZETET** rendeztem be gépezettel, a legmodernebb eszközökkel felszereltem s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
magánnyomtatványok.

„Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.

MINDENKINEK SAJÁT ÉRDEKE,

hogy szükségletét a

PÁRISINAGYÁRUHÁZBAN

szerezze be, hol elsőrendű, finom, szép árut, szolid árban kap, u. m.: férfi- és női ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, **téli Jäger alsó-ingek és nadrágok**, esőernyők, boák, (cicák), harisnyák, zsebkendők, evőeszközök, pénz-, szivar-, cigaretta- és dohánytárcák, sapkák, sárcipők, (kalocsnik), utazó bőröndök, porcellán- és üvegáruk, chinaezüst tárgyak, háztartási cikkek, szöletés-, névnap- és nászajándéktárgyak, falidiszek, Solingeni acél-áruk, önbortváló, piros ágybetét-gummik, bőrvásznak, tüköráruk, ruha-, fog- és hajkefék, mosó fehér és fekete kötények stb.

Dus választékot tartok gyermek játékokban.

Tömeges látogatásokat kérem teljes tisztelettel:

UJHELYI LAJOS, Petrozsény

Kossuth Lajos-utca és tér, Dr. Rosenberg Ignác-féle ház.

Szám 1831—1908.

Árverési hirdetés.

Vulkán, Zs.-Parosény és Zs.-Korojesd községek a vadászati és halászati jogot 1909. évi január hó 1-én kezdődő hat évre haszonbérbe adják. A nyilvános árverés mindhárom községre nézve a vulkáni körjegyzői irodában **1908. október 14-én reggel 9 órakor** veszi kezdetét; az árverés megkezdéseig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak.

Kikiáltási ár:

Vulkán községnél a vadászati jogra	40 K. — f.
a halászati jogra	39 „ 50 „
Zs.-Parosény közs. a vadászati jogra	23 „ — „
a halászati jogra	26 „ — „
Zs.-Korojesd közs. a vadászati jogra	10 „ 40 „
a halászati jogra	10 „ — „

A községek utólag fognak határozni arra nézve, hogy a többet ígérők közül kit fogadnak el bérlo gyanánt

Vulkán 1908. szeptember 12-én.

1—2

Helyettes körjegyző.

Szám 9498—1908. polg.

Hirdetmény.

A dévai kir. törvényszék mint birtokbiróság közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak petrozsényi állomásán létesítendő tároló és rakodó állomás céljából szükséges földterületek kisajátítása tárgyában az 1881. évi XL. t.-c. 46. §. értelmében a kisajátítási eljárás megkezdésére 1908. évi október hó 23. napjának d. e 9 óráját Petrozsény községhezához kitiizte.

Erről a telekkönyvi érdekeltek azzal értesítettek, hogy elmaradásuk a kártalanítás kérdésében hozandó érdemleges határozatot nem gátolja és a tárgyalásról való elmaradásuk miatt igazolásnak helye nincs.

A kir. törvényszék.

Déva, 1908. évi szeptember hó 11. napján.

Csulay,
elnök h.

Miklé János,
jegyző.

1—3

FIGYELEM!

A n. é. közönségnek b. figyelmébe ajánlom, hogy

Petrozsényben a Kossuth Lajos-utcaiban
(Warhanek-féle házban)

**férfi- női- és gyermek-
RUHA-ÜZLETET**

nyitottam.

Üzletemben nagymennyiségben raktáron tartok

kalapokat

és cipőket.

Áruim jósága és olcsóságáról méltóztasson a n. é. közönség mielőbb meggyőződést szerezni. Kiváló tisztelettel

GRÜNBLATT GERSON.

Üzleti elv:

„Nagy forgalom, kevés haszon.”

**Egy jókarban levő könnyű
fedeles-kocsi eladó.**

Egyesnek is használható.

Cím: E lap Kiadóhivatalában.